

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 15.9.2010
COM(2010) 477 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

**„Tineretul în mișcare”
O inițiativă de eliberare a potențialului tinerilor de a realiza o creștere inteligentă,
durabilă și favorabilă incluziunii în Uniunea Europeană**

{SEC(2010) 1047}

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

„Tineretul în mișcare”

**O inițiativă de eliberare a potențialului tinerilor de a realiza o creștere inteligentă,
durabilă și favorabilă incluziunii în Uniunea Europeană**

1. INTRODUCERE

Strategia Europa 2020 stabilește obiective ambițioase de creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. Tinerii vor juca un rol esențial în realizarea acestor obiective. Educația și formarea de calitate, integrarea cu succes pe piața forței de muncă și o mai bună mobilitate a tinerilor stau la baza **eliberării potențialului tinerilor** de a realiza obiectivele strategiei Europa 2020.

Prosperitatea viitoare a Europei depinde de tinerii săi. Aceștia numără aproape 100 de milioane în UE, sau o cincime din populația totală a UE¹. În pofida oportunităților fără precedent pe care le oferă Europa modernă, tinerii se confruntă cu unele provocări – agravate de criza economică – legate de sistemele educaționale și formare și de accesul la piața forței de muncă. **Șomajul în rândul tinerilor este inacceptabil de ridicat**, situându-se la 21%². **În vederea atingerii obiectivului de ocupare a forței de muncă de 75%** pentru populația în vârstă de 20-64 de ani, tranziția tinerilor către piața forței de muncă trebuie îmbunătățită radical.

Până în 2020, se estimează că 35% din locurile de muncă vor necesita calificări de nivel înalt, combinate cu capacitatea de adaptare și inovare, în comparație cu 29% în prezent. Acest lucru înseamnă cu 15 milioane **mai multe locuri de muncă care necesită calificări de nivel înalt**³. Un număr tot mai mare de locuri de muncă necesită competențe digitale, însă economia UE suferă de o penurie de personal cu înaltă calificare în domeniul TIC (tehnologia informației și comunicațiilor)⁴. În UE, mai puțin de o persoană din trei are studii superioare (31,1%)⁵, în comparație cu peste 40% în SUA și peste 50% în Japonia. UE are o proporție mai mică de cercetători în forța de muncă decât concurenții săi⁶. Obiectivul principal prevăzut de Strategia Europa 2020 este ca, până în 2020, **cel puțin 40% din populația în vârstă de 30-40 de ani să fi absolvit învățământul terțiar sau echivalent**.

Prea mulți tineri părăsesc timpuriu școala, ceea ce duce la creșterea riscului de a deveni șomer sau inactiv și de a trăi în sărăcie, precum și la creșterea costurilor economice și sociale. În prezent, 14,4% din populația UE cu vârsta între 18 și 24 de ani au absolvit un nivel inferior învățământului secundar superior și nu urmează alte programe de educație sau formare⁷. Obiectivul UE este de a **reduce părăsirea timpurie a școlii la 10%**. De asemenea, Europa

¹ Eurostat, 2009, grupul de vârstă 15-30 de ani.

² Eurostat, iunie 2010, < 25 ani.

³ Conform proiecțiilor Cedefop.

⁴ Studiul *eSkills Monitor*, Comisia Europeană, 2009.

⁵ Eurostat, 2008, grupul de vârstă 30-34 de ani.

⁶ Studiul MORE, Comisia Europeană, 2010.

⁷ Eurostat, 2009.

trebuie să depună eforturi în vederea **alfabetizării** – 24,1% din populația în vârstă de 15 ani au obținut rezultate slabe în ceea ce privește alfabetizarea la citire / lectură, această proporție crescând în ultimii ani⁸.

Implementarea strategiilor naționale pentru învățarea de-a lungul vieții rămâne o provocare pentru multe state membre, inclusiv în ceea ce privește dezvoltarea unor **parcursuri de învățare** flexibile care să permită cetățenilor să treacă de la un nivel de educație la altul și care să atragă și alte categorii de cetățeni care nu fac parte din modelul clasic de elev/student.

1.1. Prioritatea inițiativei

„Tineretul în mișcare” reprezintă inițiativa emblematică a UE menită să abordeze provocările cu care se confruntă tinerii și să îi ajute pe aceștia din urmă să reușească într-o economie bazată pe cunoaștere. Inițiativa este un **program-cadru care anunță acțiuni principale noi, consolidează activitățile existente și asigură implementarea altor activități** la nivelul UE și la nivel național, respectând în același timp principiul subsidiarității. Țările candidate ar trebui, de asemenea, să poată beneficia de această inițiativă prin intermediul mecanismelor adecvate. Ea va valorifica sprijinul financiar din programele relevante ale UE privind educația, tineretul și mobilitatea în scop educațional, precum și din fondurile structurale. Toate programele existente vor fi revizuite în vederea elaborării unei abordări mai integrate de sprijinire a inițiativei „Tineretul în mișcare” în cadrul financiar următor. „Tineretul în mișcare” va fi implementat în strânsă sinergie cu inițiativa emblematică „O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă” anunțată în Europa 2020.

„Tineretul în mișcare” se va concentra pe următoarele linii de acțiune principale:

- Creșterea inteligentă și favorabilă incluziunii depinde de acțiunile orientate pe întreg sistemul de **învățare de-a lungul vieții**, în vederea dezvoltării de competențe-cheie și a obținerii de rezultate de calitate ale învățării, în conformitate cu nevoile pieței forței de muncă. Europa trebuie să extindă și să lărgască oportunitățile de învățare ale tinerilor în general, inclusiv prin sprijinirea dobândirii de competențe prin activități educaționale non-formale. „Tineretul în mișcare” va sprijini aceste acțiuni, printre altele, prin propunerea unei **recomandări a Consiliului** de încurajare a statelor membre să **abordeze problema nivelului ridicat de părăsire timpurie a școlii**, prin intermediul **Anului european al voluntariatului 2011** și printr-o **recomandare a Consiliului** privind **validarea învățării non-formale și informale**. De asemenea, Comisia promovează **formarea vocațională de tip ucenicie și stagiile de calitate** ca experiențe de învățare la locul de muncă, acestea ușurând intrarea pe piața muncii.
- Europa trebuie să mărească proporția tinerilor care urmează un **program de studii superioare sau echivalent** pentru a ține pasul cu concurenții într-o economie bazată pe cunoaștere și pentru a stimula inovarea. De asemenea, învățământul superior european trebuie să devină mai atractiv și mai deschis restului lumii și provocărilor globalizării, în special prin promovarea mobilității studenților și cercetătorilor. „Tineretul în mișcare” va căuta să îmbunătățească calitatea, atractivitatea și capacitatea de adaptare a învățământului superior și să promoveze o ameliorare cantitativă și calitativă a mobilității și a capacității de inserție profesională, printre altele prin propunerea unei **noi agende pentru reformarea și modernizarea învățământului superior**, care să includă o inițiativă privind **evaluarea comparativă a performanțelor universitare** și o **nouă strategie internațională a UE** de

⁸ OCDE, PISA, 2006.

promovare a atractivității învățământului superior european și de încurajare a cooperării academice și a schimburilor cu partenerii mondiali.

- Sprijinul UE pentru **mobilitatea** în scop educațional prin programe și inițiative va fi revizuit, extins și cuplat cu resursele naționale și regionale. Dimensiunea internațională va fi consolidată. „Tineretul în mișcare” va sprijini obiectivul ca până în 2020 toți tinerii din Europa să poată avea posibilitatea de a-și petrece în străinătate o parte din timpul alocat parcursului educațional, inclusiv prin formare la locul de muncă. O **recomandare a Consiliului menită să reducă obstacolele din calea mobilității** va fi propusă ca parte a pachetului „Tineretul în mișcare”, însoțită de o „**tabelă de marcaj a mobilității**” pentru a măsura progresul statelor membre în această privință. „**Tineretul în mișcare**” va dispune de un **site internet dedicat** care va oferi acces la informații privind mobilitatea și oportunitățile de învățare în UE⁹, iar Comisia va propune un **card „Tineretul în mișcare”** pentru facilitarea mobilității. Noua inițiativă intra-UE „**Primul loc de muncă EURES**” va ajuta tinerii să acceseze oportunitățile de găsimă a unui loc de muncă și să găsească un loc de muncă în străinătate și va încuraja angajatorii să creeze noi locuri de muncă pentru lucrători tineri și mobili. Comisia va lua în considerare, de asemenea, transformarea acțiunii pregătitoare „Erasmus pentru tineri antreprenori” într-un program de promovare a mobilității antreprenorilor.
- Europa trebuie să amelioreze urgent **situația privind încadrarea în muncă a tinerilor**. „Tineretul în mișcare” prezintă un cadru de priorități politice în vederea acțiunii la nivel național și la nivelul UE pentru a reduce șomajul în rândul tinerilor prin facilitarea tranziției din sistemul educațional către câmpul muncii și prin reducerea segmentării pieței muncii. Un accent deosebit este acordat rolului **serviciilor publice de ocupare a forței de muncă**, cu încurajarea unei „**garanții pentru tineret**” care să asigure faptul că toți tinerii au un loc de muncă, urmează studii sau fac obiectul unui program de activare, creând astfel un **observator european al posturilor vacante și sprijinind tinerii antreprenori**.

2. DEZVOLTAREA DE SISTEME EDUCATIONALE ȘI DE FORMARE MODERNE CARE SĂ ASIGURE COMPETENȚE-CHEIE ȘI EXCELENȚĂ

Pentru a asigura calitatea educației și formării, a învățării de-a lungul vieții și a dezvoltării competențelor, sunt necesare **investiții mai mari, mai țintite și durabile** în educație și formare. Comisia încurajează statele membre să consolideze și, după caz, să extindă investițiile, împreună cu eforturi susținute de asigurare a celui mai bun randament al resurselor publice. În climatul actual de restricții bugetare, este importantă și diversificarea surselor de finanțare.

Pentru a **reduce părăsirea timpurie a școlii la 10%**, astfel cum s-a convenit în Strategia Europa 2020, trebuie acționat din timp, punându-se un accent deosebit pe prevenție și vizând elevii cu risc ridicat de părăsire timpurie a școlii. Comisia va propune o **recomandare a Consiliului de consolidare a acțiunii statelor membre pentru reducerea ratei de părăsire timpurie a școlii**. De asemenea, Comisia va **înființa un grup de experți la nivel înalt pentru a elabora recomandări privind reducerea analfabetismului** și va prezenta o

⁹ Vor fi prezente link-uri către portalul PLOTEUS privind oportunitățile de învățare, deja existent. De asemenea, Comisia a publicat pe portalul „Europa ta” o secțiune „educație și tineret” care conține informații privind drepturile și oportunitățile studenților și tineretului în Europa.

Comunicare pentru consolidarea serviciilor de educație și îngrijire a copiilor de vârstă mică.

Tinerii se confruntă cu un număr tot mai mare de oferte educaționale. Ei trebuie să poată lua decizii în cunoștință de cauză. Tinerii trebuie să dispună de **informații referitoare la parcursurile educaționale și de formare**, inclusiv de o imagine clară a oportunităților de angajare, pentru a avea o bază de plecare pentru a-și gestiona cariera. Trebuie dezvoltate în continuare **servicii de orientare profesională și vocațională** de calitate, cu participarea activă a agențiilor de ocupare a forței de muncă, sprijinite de acțiuni de îmbunătățire a imaginii sectoarelor și profesiilor cu potențial de angajare.

Învățarea și predarea de calitate ar trebui să fie promovate la toate nivelurile sistemului educațional. **Competențele-cheie pentru economia și societatea bazată pe cunoaștere**, cum ar fi a învăța să înveți, comunicarea în limbi străine, competențele antreprenoriale și competența de a exploata la maxim potențialul TIC, învățarea online și competențele numerice¹⁰, au devenit din ce în ce mai importante¹¹. Comisia va prezenta în 2011 o **Comunicare privind competențele care vin în sprijinul învățării de-a lungul vieții**, care va include propuneri de elaborare a unui limbaj comun între sistemul educațional și sectorul profesional¹².

Această cerere de calificări este în continuă creștere, inclusiv în profesiile cu un nivel de calificare redus. Conform proiecțiilor, aproximativ 50% din totalul locurilor de muncă din 2020 vor continua să depindă de calificări de nivel mediu rezultate din programe de **educație și formare profesională (EFP)**. Comisia a subliniat în Comunicarea sa din 2010 privind cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale¹³ că modernizarea acestui sector este vitală. Prioritățile includ asigurarea facilitării parcursurilor și permeabilității dintre EFP și învățământul superior, inclusiv prin dezvoltarea unor cadre naționale de calificare și prin menținerea unor parteneriate strânse cu sectorul profesional.

Experiența timpurie la locul de muncă este esențială pentru ca tinerii să își dezvolte competențele necesare pentru viața profesională¹⁴. Învățarea la locul de muncă în cadrul unui **program de formare de tip ucenicie** reprezintă un instrument puternic de integrare treptată a tinerilor pe piața forței de muncă. Oferta și calitatea programelor de formare de tip ucenicie variază considerabil de la un stat membru la altul. Anumite țări au început de curând să înființeze astfel de programe de formare. Implicarea **partenerilor sociali** în proiectarea, organizarea, furnizarea și finanțarea acestora prezintă o importanță deosebită pentru eficiența și relevanța acestora pentru piața forței de muncă. Aceste acțiuni ar trebui continuate pentru a crește baza de competențe din parcursurile profesionale, astfel încât **până în 2012 cel puțin 5 milioane de tineri din Europa** să se poată înscrie în programe de formare de tip ucenicie (în prezent numărul acestora este estimat la 4,2 milioane¹⁵).

¹⁰ În 2010, Comisia va constitui un grup de lucru tematic cu factori de decizie și experți din statele membre pentru a examina cauzele performanțelor scăzute ale elevilor la matematică (inclusiv competențele numerice) și științe.

¹¹ Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 18 decembrie 2006 (JO L 394, 30.12.2006).

¹² Taxonomia europeană pentru aptitudini, competențe și profesii (ESCO).

¹³ COM(2010) 296.

¹⁴ A se vedea raportul din proprie inițiativă a Parlamentului European redactat de Dna E Turunen „Promovarea accesului tinerilor la piața forței de muncă, consolidarea statutului stagiatorilor și ucenicilor”, iunie 2010.

¹⁵ Raport al Grupului de lucru privind mobilitatea ucenicilor, februarie 2010 (Comisia Europeană).

Acumularea primei experiențe de muncă prin **stagii** a câștigat importanță în rândul tinerilor în ultimii ani, permițându-le ajustarea la cererea de pe piața forței de muncă. Anumite state membre au înființat, de asemenea, scheme pentru acumularea experienței de muncă ca răspuns la un număr redus de noi locuri de muncă pentru tineri. Aceste scheme ar trebui să fie accesibile tuturor, să fie de o calitate superioară și să aibă obiective de învățare clare, fără a înlocui locurile de muncă clasice și perioadele de probă.

Șomajul în rândul absolvenților de diferite niveluri educaționale și de formare este din ce în ce mai mult o cauză de îngrijorare. Sistemele europene au răspuns cu întârziere cerințelor societății bazate pe cunoaștere, nereușind să își adapteze programa și programele la nevoile schimbătoare ale pieței forței de muncă. Comisia va propune, în 2010, un **obiectiv al UE privind capacitatea de inserție profesională**, ca răspuns la solicitarea Consiliului din mai 2009.

„Tineretul în mișcare” ar trebui, de asemenea, să aibă ca obiectiv extinderea oportunităților de învățare care să ducă la o carieră profesională mai bună și la condiții de viață mai bune pentru tinerii defavorizați și/sau amenințați de excluziunea socială. În special, acești tineri ar trebui să beneficieze de extinderea oportunităților de **învățare non-formală și informală** și de dispoziții consolidate privind recunoașterea și **validarea** acestor tipuri de învățare de către cadrele naționale de calificare, ceea ce ar putea contribui la deschiderea de noi oportunități de învățare. Comisia va propune o **recomandare a Consiliului** pentru facilitarea validării acestui tip de învățare¹⁶.

Acțiuni principale noi:

- **Propunerea unei recomandări a Consiliului privind reducerea abandonării timpurii a școlii (2010):** Recomandarea va stabili un cadru de răspunsuri politice eficiente privind diferitele cauze ale ratelor ridicate de părăsire timpurie a școlii. Aceasta va pune accent pe măsurile de prevenție și de remediere.
- **Lansarea unui Grup de experți la nivel înalt privind alfabetizarea (2010)** pentru identificarea practicilor eficiente din statele membre de îmbunătățire a alfabetizării la citire / lectură în rândul elevilor și adulților și pentru elaborarea de recomandări adecvate.
- **Creșterea atractivității, ofertei și calității EFP** ca o contribuție importantă la capacitatea de inserție profesională a tinerilor și la reducerea părăsirii timpurii a școlii. Comisia, împreună cu statele membre și partenerii sociali, va relansa cooperarea în domeniul EFP la sfârșitul anului 2010 și va propune măsuri la nivel național și european.
- **Propunerea unui cadru de calitate pentru stagii**, inclusiv abordarea obstacolelor juridice și administrative ale stagiilor transnaționale. **Sprrijinirea unui acces mai bun și a unei participări mai bune** la stagii de bună calitate, inclusiv prin încurajarea întreprinderilor să ofere locuri pentru stagii și să devină bune întreprinderi-gazdă (de exemplu, prin etichete de calitate sau premii), precum și prin acorduri între parteneri sociali și ca parte a politicii de responsabilitate socială a întreprinderilor (RSI).
- **Propunerea unui proiect de regulament al Consiliului privind promovarea și validarea învățării non-formale și informale (2011)** pentru a accelera acțiunea statelor membre de promovare a recunoașterii competențelor câștigate prin intermediul acestor activități de învățare.

¹⁶

Voluntariatul, participarea, activitățile din cadrul organizațiilor de tineret și a grupurilor de tineri oferă oportunități de învățare în afara structurilor formale. Acest lucru poate contribui la consolidarea altor activități din cadrul acțiunii „Tineretul în mișcare” și la implicarea unor tineri care altfel ar putea fi excluși. **Anul european al voluntariatului 2011** va oferi un nou impuls pentru dezvoltarea în continuare a acestor activități.

3. PROMOVAREA ATRACTIVITĂȚII ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR PENTRU ECONOMIA BAZATĂ PE CUNOAȘTERE

Învățământul superior reprezintă un stimulent major al competitivității economice în economia bazată pe cunoaștere, un învățământ superior de calitate fiind esențial pentru atingerea obiectivelor economice și sociale. Ca urmare a unui număr tot mai mare de locuri de muncă care necesită calificări de nivel înalt, **intrarea în învățământul superior și absolvirea acestuia de către tot mai mulți tineri** este necesară pentru ca UE să atingă obiectivul Strategiei Europa 2020 de **40% de absolvenți ai învățământului superior sau echivalent**. În plus, cercetarea ar trebui să atragă și să rețină mai mulți tineri prin oferirea unor condiții de încadrare în muncă atractive. Realizarea acestor obiective va necesita o abordare din mai multe unghiuri, având ca scop modernizarea învățământului superior, asigurarea calității, excelenței și transparenței și stimularea parteneriatelor într-o lume globalizată.

Unele universități europene se situează printre cele mai bune din lume, însă nu pot să-și exploateze la maximum întregul potențial. Învățământul superior a suferit din cauza unei lungi perioade de investiții insuficiente, pe lângă o creștere semnificativă a numărului de studenți. Comisia reiterează faptul, într-o economie bazată pe un grad ridicat de cunoștințe, un minim de **investiții totale de 2% din PIB** (fonduri publice și private combinate) este necesar pentru a avea un sistem universitar modern și performant¹⁷. Universitățile ar trebui să dispună de competența de a-și diversifica veniturile și de a-și asuma o mai mare responsabilitate pentru viabilitatea financiară pe termen lung. Statele membre trebuie să depună eforturi mai susținute pentru **modernizarea învățământului superior**¹⁸ în domeniile programei, guvernantei și finanțării, prin implementarea priorităților convenite în contextul procesului de la Bologna, susținând **o nouă agendă de cooperare și reformă** la nivelul UE și concentrându-se pe noi provocări în contextul Strategiei Europa 2020.

Menținerea unui nivel înalt de calitate este crucială pentru atractivitatea învățământului superior. **Asigurarea calității** învățământului superior trebuie consolidată la nivel european, prin susținerea cooperării între părțile interesate și instituții. Comisia va monitoriza progresul și va stabili priorități în acest domeniu într-un raport care urmează să fie adoptat în 2012 ca răspuns la Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului¹⁹.

Într-o lume mai globalizată și mai mobilă, transparența în ceea ce privește performanța instituțiilor de învățământ superior poate stimula atât competiția, cât și cooperarea, putând fi un stimulent pentru continuarea îmbunătățirilor și a modernizării. Cu toate acestea, clasificările internaționale existente pot oferi o imagine incompletă a performanțelor universităților prin acordarea unei importanțe prea mari cercetării și prin excluderea altor factori esențiali care contribuie la succesul unei universități, cum ar fi calitatea predării, inovarea, implicarea regională și internaționalizarea. Comisia va prezenta în 2011 rezultatele unui studiu de fezabilitate pentru **dezvoltarea unui sistem alternativ multi-dimensional global de clasificare a universităților**, care ține cont de diversitatea instituțiilor de învățământ superior.

¹⁷ COM(2005) 15.

¹⁸ COM(2006) 208.

¹⁹ Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 15 februarie 2006 privind continuarea cooperării europene pentru asigurarea calității în învățământul superior (2006/143/EC), JO L 64, 4.3.2006.

Capacitatea de inovare a Europei va necesita parteneriate bazate în domeniul cunoașterii și legături mai strânse între educație, cercetare și inovare („triunghiul cunoașterii”). Aceasta include exploatarea la maximum a rolului Institutului European de Inovare și Tehnologie (EIT) și a **acțiunilor Marie Curie**, învățând din experiența acumulată din ambele. În acest context, Comisia va consolida și va extinde activitățile platformei europene pentru dialog între universități și întreprinderi (**Forumul UE pentru dialogul între universități și întreprinderi**), cu scopul de a spori capacitatea de inserție profesională a studenților și de a dezvolta rolul educației din „triunghiul cunoașterii”.

Învățământul superior devine din ce în ce mai internaționalizat. O ameliorare a mobilității, a deschiderii internaționale și a transparenței este necesară pentru a atrage cei mai buni studenți, profesori și cercetători, pentru a crea și pentru a consolida parteneriate și cooperări la nivel academic cu universități din alte colțuri ale lumii. Aceasta va necesita punerea unui accent deosebit pe consolidarea cooperării internaționale, a programelor și a dialogului politic în învățământul superior. O **Comunicare de stabilire a provocărilor și acțiunilor principale necesare pentru învățământul superior din Europa** în perspectiva Strategiei Europa 2020 va fi prezentată în 2011 și va include o **strategie de internaționalizare a UE**²⁰.

Acțiuni principale noi:

- **Susținerea reformei și modernizării învățământului superior prin prezentarea unei Comunicări (2011) care va stabili o nouă agendă consolidată pentru învățământul superior.** Aceasta se va concentra pe consolidarea capacității de inserție profesională a absolvenților, cu încurajarea mobilității, inclusiv între mediul universitar și industrie, cu promovarea informațiilor transparente și de calitate privind posibilitățile de studiu și de cercetare, precum și privind performanțele instituțiilor. De asemenea, agenda va pune accent deosebit pe deschiderea de oportunități pentru cetățenii care nu se încadrează în modelul clasic de elev/student și pe facilitarea accesului grupurilor dezavantajate, inclusiv prin finanțări adecvate. Agenda consolidată va propune, de asemenea, o strategie de internaționalizare a UE, cu promovarea atractivității învățământului superior european.
- **Compararea performanțelor învățământului superior și a rezultatelor educaționale** Comisia va prezenta în 2011 rezultatele unui studiu de fezabilitate pentru dezvoltarea unui sistem multi-dimensional global de clasificare a universităților, care să țină cont de diversitatea instituțiilor de învățământ superior.
- **Propunerea unei agende strategice de inovare multianuală (2011)**, care să definească rolul EIT în contextul european de inovare multipolară și să stabilească priorități pentru învățământul superior, cercetare, inovare și antreprenariat pentru următorii șapte ani.

4. SUSȚINEREA UNEI DEZVOLTĂRI PUTERNICE A ÎNVĂȚĂRII TRANSNAȚIONALE ȘI A MOBILITĂȚII PROFESIONALE PENTRU TINERI

Deși mobilitatea populației generale a UE nu este foarte mare, posibilitatea de a studia și de a munci în străinătate este deosebit de atractivă pentru tineri. Majoritatea persoanelor „mobile” din UE au vârsta cuprinsă între 25 și 34 de ani. Acest grup de vârstă are tendința de a cunoaște mai bine limbi străine și se a avea mai puține obligații familiale. Mobilitatea crescută se datorează și faptului că granițele sunt din ce în ce mai deschise, iar sistemele educaționale sunt mai comparabile. Această evoluție ar trebui să fie susținută, oferind tinerilor acces la mai multe oportunități de îmbunătățire a competențelor sau de găsire a unui loc de muncă.

4.1. Promovarea mobilității în scop educațional

²⁰ Concluziile Consiliului privind internaționalizarea învățământului superior din 11 mai 2010.

Mobilitatea în scop educațional reprezintă o modalitate importantă prin care tinerii pot să își **consolideze viitoarea capacitate de inserție profesională** și să acumuleze noi competențe profesionale, devenind în același timp cetățeni mai activi. Aceasta ajută tinerii să aibă acces la cunoștințe noi și să își dezvolte noi competențe lingvistice și culturale. Europeanii care, ca tineri, au dat dovadă de mobilitate în cursul perioadei de formare au șanse mai mari să fie mobili și mai târziu în perioada activității profesionale. Angajatorii recunosc și apreciază aceste avantaje. De asemenea, mobilitatea în scop educațional a jucat un rol important în deschiderea sistemelor și instituțiilor de educație și formare, în dezvoltarea dimensiunii lor europene și internaționale, precum și în ameliorarea accesibilității și eficienței acestora²¹. UE sprijină de mult timp cu succes mobilitatea în scop educațional prin diverse programe și inițiative, dintre care cel mai cunoscut este programul Erasmus²². Acțiuni viitoare, cum ar fi crearea unui Corp voluntar european de ajutor umanitar prevăzut de Tratatul de la Lisabona, ar putea să contribuie, de asemenea, la acest proces. Unele state membre utilizează, de asemenea, fonduri structurale, în special Fondul social european, pentru învățare transnațională și mobilitate profesională. Mobilitatea și schimburile de personal din învățământul superior și de studenți între universitățile europene și cele din afara Europei beneficiază de sprijin în cadrul programelor Erasmus Mundus și Tempus.

Obiectivul Comisiei este de a extinde oportunitățile de mobilitate în scop educațional, *până în 2020, la toți tinerii din Europa* prin mobilizarea resurselor și prin eliminarea obstacolelor care ar putea sta calea urmării unui program educațional în străinătate²³.

Cartea verde privind mobilitatea în scop educațional (iulie 2009)²⁴ a lansat o consultare publică referitoare la cele mai bune modalități de înlăturare a obstacolelor în calea mobilității și la deschiderea de noi oportunități de învățare în străinătate. Aceasta a rezultat în 3 000 de răspunsuri, inclusiv din partea guvernelor naționale și regionale și alte părți interesate²⁵. Acestea arată o **dorință generală de sporire a mobilității în scop educațional în toate sectoarele sistemului educațional** (învățământ superior, școli, educație și formare profesională), precum și în mediile de învățare non-formală și informală, cum ar fi voluntariatul. În același timp, răspunsurile confirmă faptul că încă mai rămân multe obstacole în calea mobilității. Prin urmare, în legătură cu prezenta comunicare, Comisia propune o **recomandare a Consiliului privind mobilitatea în scop educațional** ca bază pentru o nouă campanie concertată a statelor membre de îndepărtare definitivă a obstacolelor din calea mobilității. Monitorizarea progresului se va reflecta într-o „**Tabelă de marcaj a mobilității**”, care va oferi o imagine comparativă a progresului statelor membre în eliminarea acestor bariere.

²¹ A se vedea COM(2009) 329 pentru trimiteri la studii și anchete.

²² Acestea includ: învățământ superior (Erasmus, Erasmus Mundus, Marie Curie) pentru studenți, doctoranzi și personalul din învățământ; învățământ superior și cercetare (Marie Curie, mobilitate în cadrul rețelelor de excelență și a platformelor tehnologice); de la învățământul superior la întreprinderi (stagii în cadrul programelor Erasmus și Marie Curie); educație profesională și ucenicie (Leonardo); învățământ secundar (Comenius), educație pentru adulți și voluntariat pentru persoanele în vârstă (Grundtvig); sfera culturală (programul „Cultura”); schimburile de tineri și voluntariat (programul „Tinerii în acțiune”); activitățile de voluntariat (Serviciul european de voluntariat din cadrul programului „Tinerii în acțiune”); societatea civilă (programul „Europa pentru cetățeni”) și acțiunea cu caracter pregătitor „Erasmus pentru tinerii antreprenori”.

²³ http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/president/about/political/index_en.htm

²⁴ COM(2009) 329.

²⁵ Pentru o analiză a răspunsurilor primite, a se vedea Documentul de lucru al serviciilor Comisiei SEC(2010) 1047.

Pentru ameliorarea înțelegerii dreptului studenților de a studia în străinătate, Comisia publică, pe lângă prezenta comunicare, un **ghid privind jurisprudența relevantă a Curții Europene de Justiție**. Acesta tratează probleme precum accesul la instituțiile de învățământ, recunoașterea diplomelor și transferabilitatea burselor, pentru a ajuta autoritățile publice, părțile interesate și studenții să înțeleagă implicațiile jurisprudenței constante.

Miniștrii învățământului superior „de la Bologna”, care au reprezentat 46 de țări, au stabilit în 2009 obiectivul ca, *până în 2020, cel puțin 20% din absolvenții Spațiului european al învățământului superior să fi beneficiat de o perioadă de studiu sau de formare în străinătate*²⁶. Ca răspuns la solicitarea Consiliului din mai 2009, Comisia va propune în 2010 **obiective UE privind mobilitatea în scop educațional**, cu un accent deosebit pe studenții din învățământul superior și EFP.

Instrumentele europene de facilitare a mobilității, cum ar fi Sistemul european de credite transferabile (ECTS), Cadrul european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții (CEC) și Europass, ar trebui implementate integral pentru ca persoanele care învață în străinătate să poată beneficia la maximum de acestea²⁷. Mobilitatea virtuală, prin utilizarea TIC și a învățării online, ar trebui promovată în vederea completării mobilității fizice. Comisia va dezvolta elementele existente ale Europass pentru a crea un **pașaport european al competențelor** care să îmbunătățească transparența și transferul competențelor acumulate în toată Uniunea Europeană atât prin învățarea formală, cât și prin învățarea non-formală. În acest context, Comisia va elabora instrumente pentru identificarea și recunoașterea competențelor profesioniștilor și utilizatorilor TIC, inclusiv un Cadru european pentru profesionalism TIC, în conformitate cu strategia UE privind competențele digitale²⁸. De asemenea, Comisia va căuta să creeze un card „**Tineretul în mișcare**” pentru a accelera procesul de integrare a persoanelor care învață în străinătate și pentru a oferi alte avantaje după modelul legitimațiilor naționale de student sau pentru tineret.

Finanțarea UE sprijină mobilitatea studenților, a cercetătorilor, a tinerilor și a voluntarilor prin intermediul câtorva programe, deși numărul tinerilor care pot beneficia de acestea rămâne relativ mic, aproximativ 380 000 pe an. Comisia va **ameliora eficiența și funcționalitatea acestor programe** și va promova o abordare integrată de susținere a inițiativei „Tineretul în mișcare” în următorul cadru financiar.

Acțiuni principale noi:

- **Crearea unui site internet dedicat inițiativei „Tineretul în mișcare” cu informații privind oportunitățile de învățare și de mobilitate din UE (2010):** Acest site internet ar trebui să ofere o transparență deplină privind programele relevante din UE, oportunitățile și drepturile referitoare la mobilitatea în scop educațional pentru tineri, și să fie dezvoltat progresiv, de exemplu prin stabilirea de legături între acțiunile UE și inițiativele naționale și regionale, prin furnizarea de informații privind posibilitățile de finanțare, programele educaționale și de formare din întreaga Europă (ținând cont de activitățile aflate în curs privind instrumentele transparenței și de portalul existent PLOTEUS), prin furnizarea de liste cu întreprinderi de calitate care oferă stagii și alte activități similare.

²⁶ http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/conference/documents/Leuven_Louvain-la-Neuve_Communique_April_2009.pdf

²⁷ În special, Cadrul european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții (CEC), Europass, suplimentul la diplomă, Sistemul european de credite transferabile (ECTS, pentru învățământul superior), Sistemul european de credite pentru educație și formare profesională (ECVET) și Youthpass.

²⁸ Anunțată în Agenda digitală – COM(2010) 245; „Competențe digitale pentru secolul 21” COM(2007) 496.

- **Propunerea unui proiect de recomandare a Consiliului privind promovarea mobilității în scop educațional a tinerilor** (2010), care să abordeze obstacolele din calea mobilității în scop educațional la nivel național, European și internațional. Aceasta se bazează pe răspunsurile din consultarea publică din 2009 privind Cartea verde „Pentru promovarea mobilității tinerilor în scop educațional”. Prin monitorizare regulată, o „**Tabelă de marcaj a mobilității**” va compara și va măsura progresul obținut la înlăturarea acestor obstacole din statele membre.
- **Crearea unui card „Tineretul în mișcare”** pentru a facilita mobilitatea tuturor tinerilor (și anume studenți, elevi, ucenici, stagiari, cercetători și voluntari), contribuind la o integrare mai ușoară a persoanelor care învață în străinătate.
- **Publicarea unui ghid privind jurisprudența Curții Europene de Justiție referitoare la drepturile studenților mobili** (2010): Acesta va trata probleme cum ar fi accesul, recunoașterea și transferabilitatea burselor.
- **Propunerea unui pașaport european al competențelor** (2011), bazat pe elemente existente din Europass, pentru a ține evidența, într-un mod transparent și comparabil, a competențelor acumulate de-a lungul întregii vieți în medii de învățare diferite, inclusiv competențele digitale și învățarea non-formală și formală. Acesta ar trebui să faciliteze mobilitatea prin ușurarea recunoașterii competențelor de la o țară la alta.

4.2. Promovarea mobilității profesionale

Astfel cum se subliniază recent în raportul Monti²⁹, chiar și în condițiile încetinirii creșterii economice, în UE rămân locuri de muncă neocupate. Acest fapt este cauzat în parte de o lipsă de mobilitate profesională în cadrul Uniunii. Cu toate acestea, majoritatea europenilor (60%) cred că mobilitatea persoanelor în interiorul UE este un lucru bun pentru integrarea europeană, 50% cred că este un lucru bun pentru piața forței de muncă, iar 47% cred că este un lucru bun pentru economie³⁰.

Munca în străinătate este deosebit de atrăgătoare pentru tineri. Totuși, există încă multe obstacole care, în practică, împiedică libera circulație: acestea trebuie înlăturate pentru ca **tinerii lucrători să poată circula și munci mai ușor** în interiorul Uniunii, acumulând astfel noi competențe. Tinerii sunt deseori dispuși să lucreze în străinătate, însă nu profită de oportunitățile de angajare din alte țări fie pentru că nu le cunosc, fie din cauza costurilor de mutare ridicate. Consilierea și sprijinul financiar pentru acoperirea cheltuielilor de mutare a tinerilor care solicită un loc de muncă într-o țară străină, precum și a unor cheltuieli de integrare preluate în mod obișnuit de angajator, ar putea contribui la **o mai bună concordanță a cererii și ofertei pe piața forței de muncă**, oferind în același timp tinerilor lucrători ocazia acumulării de **experiențe și competențe** valoroase.

De multe ori tinerii ajunși de curând pe piața forței de muncă stabilesc cu greutate legături cu întreprinderile, iar serviciile publice de ocupare a forței de muncă nu oferă întotdeauna servicii adecvate tinerilor și nu încurajează destul întreprinderile să recruteze tineri din întreaga Europă. **EURES** și oportunitățile de angajare pe care le oferă nu sunt exploatate pe deplin de serviciile publice de ocupare a forței de muncă, chiar dacă 12% din europeni știu de existența sa și 2% l-au utilizat efectiv³¹.

Fiind confruntată cu o viitoare insuficiență a forței de muncă, Europa trebuie să rețină cât mai mulți **lucrători cu înaltă calificare** cu putință și, de asemenea, să atragă lucrători cu

²⁹ „O nouă strategie pentru piața unică”, raport redactat de M. Monti, 9 mai 2010, p. 57.

³⁰ „Mobilitatea geografică și a pieței forței de muncă”, Eurobarometru special 337, iunie 2010.

³¹ Eurobarometru special 337, iunie 2010.

competențe adecvate creșterii preconizate a cererii de pe piața forței de muncă. Eforturi speciale vor fi necesare pentru a atrage migranți cu înaltă calificare în condițiile unei competiții globale pentru câștigarea talentelor. O gamă largă de aspecte care nu țin de politica tradițională de ocupare a forței de muncă contribuie la atractivitatea unui loc de muncă. Deoarece în cazul unor profesii emigrează prea mulți europeni și există prea puțini imigranți din țări terțe, politicile ar trebui să abordeze această problemă, inclusiv prin: **sensibilizarea referitoare la drepturile cetățenilor la mutarea în UE**, în special în domeniul coordonării securității sociale și liberei circulații a lucrătorilor, **simplificarea procedurilor de coordonare a securității sociale** ținând cont de noile modele de mobilitate, reducerea obstacolelor din calea liberei circulații a lucrătorilor (de exemplu accesul la locuri de muncă din sectorul public), informarea tinerilor cu privire la **profesiile căutate**, sporirea atractivității locurilor de muncă din profesiile care se confruntă cu un **exod de creiere** (de exemplu profesiile științifice și medicale) și identificarea în cadrul inițiativei „Pentru noi competențe și noi locuri de muncă” acele profesii cu insuficiență a forței de muncă pentru care ar trebui atrase tinere talente din interiorul și din afara UE.

Acțiuni principale noi:

- **Elaborarea unei noi inițiative: „Primul loc de muncă EURES”**, proiect pilot (sub rezerva obținerii sprijinului financiar din partea autorității bugetare) pentru sprijinirea tinerilor pentru obținerea unui loc de muncă în oricare din statele membre UE-27 și pentru mutarea în străinătate. Căutarea unui loc de muncă în străinătate ar trebui să fie la fel de ușoară ca și căutarea unui loc de muncă în propria țară. „Primul loc de muncă EURES” va oferi sprijin de consiliere, de căutare a unui loc de muncă, de recrutare și sprijin financiar atât tinerilor aflați în căutarea unui loc de muncă, cât și întreprinderilor (în special IMM-urilor) care recrutează tineri lucrători europeni mobili și va oferi un program de integrare cuprinzător pentru noii sosiți. Acest instrument nou al mobilității ar trebui să fie gestionat de EURES, rețeaua de servicii europene pentru ocuparea forței de muncă.
- Crearea în 2010 a unui **„Observator european al locurilor de muncă vacante”**, care să informeze tinerii și consilierii din domeniul ocupării forței de muncă cu privire la locurile de muncă vacante din Europa și cu privire la competențele necesare. Observatorul european al locurilor de muncă vacante va ameliora transparența și informarea cu privire la locurile de muncă disponibile pentru tinerii aflați în căutarea unui loc de muncă prin elaborarea unui sistem de informații privind cererea de pe piața forței de muncă și privind cererea de competențe în întreaga Europă.
- **Monitorizarea aplicării legislației UE privind libertatea lucrătorilor** pentru a se asigura faptul că măsurile de stimulare din statele membre pentru tinerii lucrători, inclusiv pentru formare profesională, sunt accesibile și tinerilor lucrători mobili, și **identificarea, în 2010, a domeniilor de acțiune pentru promovarea mobilității tinerilor** împreună cu statele membre în cadrul Comitetului tehnic privind libera circulație a lucrătorilor.

5. UN CADRU PENTRU ÎNCADRAREA ÎN MUNCĂ A TINERILOR

Deși în toate statele membre există politici pentru încadrarea în muncă a tinerilor și multe dintre acestea au luat măsuri suplimentare în timpul crizei - deseori în strânsă colaborare cu partenerii sociali -, mai rămân încă multe de făcut^{32,33}. Măsurile de **reducere a ratei ridicate**

³² Surse: Studiul privind încadrarea în muncă a tinerilor (2008) cuprinde un inventar al principalelor politici existente pentru toate statele membre UE-27. Raportul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă privind încadrarea în muncă a tinerilor (2010) oferă o privire de ansamblu a măsurilor recente adoptate în statele membre.

³³ Seriile OCDE de analize tematice privind încadrarea în muncă a tinerilor în anumite țări membre OCDE (2008-2010).

a șomajului în rândul tinerilor și de creștere a ratei de încadrare în muncă a tinerilor în vremuri de restricții bugetare trebuie să fie eficiente pe termen scurt și durabile pe termen lung pentru a aborda cu succes problema evoluției demografice. Acestea ar trebui să includă într-un mod integrat succesiunea etapelor pe care ar trebui să le urmeze tinerii în cursul tranziției din sistemul educațional către încadrarea în muncă și să asigure sisteme de protecție pentru tinerii care prezintă un risc crescut de părăsire a școlii sau a locului de muncă. Legislația existentă a UE privind protecția tinerilor la locul de muncă trebuie pusă în aplicare pe deplin și în mod adecvat³⁴.

Există dovezi care arată că **o coordonare solidă a politicilor la nivel european**, în conformitate cu principiile comune ale **flexicurității**, ar putea sprijini tinerii în mod concret. În colaborare cu părțile interesate, cum ar fi serviciile publice de ocupare a forței de muncă, partenerii sociali și ONG-urile, sunt necesare **acțiuni specifice europene și naționale**. Acestea ar trebui să se bazeze pe următoarele **acțiuni prioritare** de reducere a șomajului în rândul tinerilor și de îmbunătățire a perspectivelor de angajare a tinerilor. Acțiunile prioritare ar trebui percepute ca o contribuție către **obiectivul de ocupare a forței de muncă de 75%** stabilit de Strategia Europa 2020.

Lipsa unor oportunități decente de angajare pentru tineri reprezintă o provocare generală a economiei mondiale. Creșterea ratei de încadrare în muncă a tinerilor în țările partenere ale UE, în special în cele din vecinătatea UE, va fi avantajoasă nu numai pentru aceste țări, ci va avea un impact pozitiv și în UE. Încadrarea în muncă a tinerilor reprezintă o problemă din ce în ce mai discutată **la nivelul dezbaterilor politice internaționale** referitoare la criză și la redresare, ceea ce arată o convergență a priorităților politice, stimulând schimburile politice. Acest lucru a fost subliniat de Pactul global privind locurile de muncă al OIM, de recomandările miniștrilor muncii și ocupării forței de muncă din G20, de Strategia globală privind formarea a G20 și de Forumul tineretului al OECD.

5.1. Sprijin pentru obținerea primului loc de muncă și începerea unei cariere

După absolvirea învățământului secundar, tinerii ar trebui fie să obțină un loc de muncă, fie să urmeze un program educațional - în caz contrar aceștia trebuie să primească sprijin adecvat prin intermediul **măsurilor active de ocupare sau al măsurilor sociale**, chiar dacă aceștia nu au dreptul la prestații sociale. Acest lucru este important, în special în statele membre cu un număr redus de noi locuri de muncă, pentru ca tinerii să nu fie excluși într-un stadiu timpuriu. Mai întâi este necesar să se asigure faptul că tinerii au acces mai larg și timpuriu la aceste măsuri, chiar dacă aceștia nu sunt înregistrați ca fiind în căutarea unui loc de muncă. Pentru tinerii provenind din familii de migranți sau care aparțin anumitor grupuri etnice, ar putea fi necesare măsuri mai adaptate pentru a spori progresul înregistrat de această populație tânără, din ce în ce mai numeroasă, care se confruntă cu dificultăți deosebite la începerea unei cariere.

Absolvenții cursurilor profesionale și din învățământul superior au nevoie, de asemenea, de sprijin pentru a-și găsi cât mai curând primul lor loc de muncă stabil. Instituțiile de ocupare a forței de muncă, în special **serviciile publice de ocupare a forței de muncă**, dispun de competențele necesare pentru a informa tinerii în legătură cu oportunitățile de angajare și pentru a le oferi asistență la căutarea unui loc de muncă – însă acestea trebuie să își adapteze

³⁴ Comisia va prezenta în viitorul apropiat o analiză (prin intermediul unui document de lucru al serviciilor Comisiei) privind punerea în aplicare a Directivei 94/33/CE a Consiliului din 22 iunie 1994 privind protecția tinerilor la locul de muncă.

sprijinul nevoilor specifice ale tinerilor, în special prin parteneriate cu instituții de învățământ și de formare, sprijin social și servicii de orientare profesională, sindicate și angajatori, care pot oferi, de asemenea, acest tip de sprijin ca parte a **politicii de responsabilitate socială a întreprinderilor (RSI)**.

Când au de ales între un lucrător cu experiență și un debutant, angajatorii preferă deseori lucrătorul cu experiență. **Acordurile salariale și costurile nesalariale ale forței de muncă** pot oferi un stimulent pentru angajarea lucrătorilor debutanți, însă acestea nu trebuie să contribuie la precaritate. De asemenea, negocierile colective pot juca un rol pozitiv la convenirea unor niveluri diferențiate ale salariilor pentru noii angajați. Astfel de măsuri ar trebui să fie completate cu beneficii secundare și cu acces la formare pentru a ajuta tinerii să-și păstreze locul de muncă.

Tinerii lucrători sunt deseori angajați prin **contract temporar**, care permite întreprinderilor testarea competențelor și productivității lucrătorilor înainte de a le oferi un loc de muncă cu durată nedeterminată. Cu toate acestea, de multe ori contractele temporare reprezintă o alternativă mai ieftină decât contractele permanente, în special în țările în care diferența dintre reglementările privind concedierile între cele două tipuri de contracte este mare (și anume plata compensatorie, perioada de preaviz, posibilitatea de atac în justiție). Consecința acestei practici este **o piață a forței de muncă segmentată**, în care mulți lucrători tineri trec succesiv prin perioade în care ocupă un loc de muncă temporar, alternate cu perioade de șomaj, aceștia având puține șanse de a obține un contract mai stabil, pe durată nedeterminată, iar contribuțiile la fondurile de pensii ale acestora sunt incomplete. Riscul de a ajunge în acest segment este deosebit de ridicat în cazul femeilor tinere. Utilizarea succesivă a acestor contracte ar trebui să fie limitată, deoarece această practică dăunează creșterii economice, productivității și competitivității³⁵: ea are efecte negative de lungă durată asupra acumulării de capital uman și asupra rentabilității, deoarece lucrătorii temporari tineri sunt relativ mai puțin plătiți și beneficiază de mai puțină formare. Una dintre soluțiile la această problemă ar fi introducerea de stimulente fiscale pentru întreprinderile care utilizează contracte cu durată nedeterminată sau pentru convertirea contractelor temporare în contracte cu durată nedeterminată. Pentru a obține mai multe informații în acest context, Comisia va prezenta în 2010 o **analiză cuprinzătoare a factorilor care influențează încadrarea în muncă a tinerilor** și a riscurilor segmentării pieței forței de muncă care afectează tinerii.

5.2. Sprijinirea tinerilor cu risc

Indicatorii privind încadrarea în muncă a tinerilor nu indică pe deplin faptul că nu mai puțin de 15% din europenii cu vârsta cuprinsă între 20 și 24 de ani nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare și riscă să fie excluși definitiv de pe piața forței de muncă și să devină dependenți de prestații sociale. Ca o primă prioritate, abordarea acestei probleme este esențială pentru a **oferi parcursuri adecvate pentru acești tineri care să îi reintroducă într-un program educațional sau de formare, dacă este cazul, sau să îi aducă în contact cu piața forței de muncă**. De asemenea, trebuie depuse eforturi susținute pentru a se asigura faptul că un număr cât mai mare de **tineri cu handicap** sau cu probleme de sănătate sunt încadrați în muncă, pentru a minimiza riscul de inactivitate sau de excluziune socială. Serviciile publice de ocupare a forței de muncă sunt esențiale pentru consolidarea și coordonarea acestor eforturi. O opțiune ar fi dezvoltarea de parteneriate

³⁵ A se vedea Directiva 1999/70/CE.

și acorduri cu angajatorii, care vor beneficia de sprijin special pentru recrutarea tinerilor cu risc.

5.3. Asigurarea unei protecții sociale adecvate pentru tineri

Incluziunea activă a tinerilor, cu accent deosebit pe grupurile cele mai vulnerabile, necesită o combinație de ajutor pentru venit adecvat, piețe ale forței de muncă inclusive și acces la servicii de calitate³⁶. Mulți șomeri tineri, în special dacă nu au mai lucrat înainte, nu au acces la ajutoarele de șomaj sau la alte ajutoare pentru venit. Pentru abordarea acestei probleme, **accesul la prestații sociale**, dacă este cazul, **ar trebui asigurat și, dacă este necesar, extins** pentru a oferi o siguranță materială și, în același timp, **măsuri de activare** efective și eficiente și **condiționarea prestațiilor** ar trebui să asigure faptul că ajutoarele sunt acordate numai dacă tânărul în cauză se află în căutarea activă a unui loc de muncă sau într-un program educațional sau de formare. Aceste măsuri prezintă o importanță deosebită în vederea evitării dependenței de prestații. Modernizarea sistemelor de securitate socială ar trebui să abordeze problema situației precare a tinerilor.

Un număr tot mai mare de tineri beneficiază de **indemnizații de invaliditate** (permanente). În timp ce unii dintre aceștia nu au capacitatea de a munci cu normă întreagă chiar dacă ar beneficia de locuri de muncă adaptate, alții ar putea reveni pe piața forței de muncă cu ajutorul unor politici de activare bine concepute.

5.4. Susținerea tinerilor antreprenori și a activităților independente

Cu siguranță un loc de muncă pe viață la același angajator nu va mai fi o regulă: majoritatea lucrătorilor vor schimba angajatorul de mai multe ori, iar majoritatea locurilor de muncă actuale și din viitor vor fi oferite de IMM-uri și de microîntreprinderi. În plus, activitățile independente vor stimula antreprenoriatul și vor contribui astfel în mod semnificativ la crearea de noi locuri de muncă, în special în domeniul serviciilor.

Activitățile independente oferă tinerilor o oportunitate prețioasă de a-și utiliza competențele și de a-și crea propriul loc de muncă. Această opțiune trebuie luată serios în considerare de cei implicați în orientarea profesională a tinerilor. Interesul și potențialul tinerilor de a deveni antreprenori trebuie susținute puternic prin încurajarea mentalităților și atitudinilor antreprenoriale în sistemele educaționale și de formare. Acest lucru ar trebui sprijinit atât de către sectorul public, cât și de cel privat. În acest scop, tinerii au nevoie de mai multe oportunități de a acumula experiență antreprenorială, de sprijin și **consiliere privind planurile de afaceri, de acces la capital de pornire și consiliere în perioada de început**. Și în acest caz, serviciile publice de ocupare a forței de muncă dețin un rol important în informarea și consilierea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă în legătură cu antreprenoriatul și oportunitățile de activitate independentă.

Acțiuni principale noi:

Comisia:

- Va lucra împreună cu statele membre pentru **identificarea celor mai eficiente măsuri de sprijin** în vederea abordării problemei constrângerilor referitoare la cheltuielile publice, inclusiv prin servicii de plasare,

³⁶ Recomandarea Comisiei din 3 octombrie 2008 privind incluziunea activă a persoanelor excluse de pe piața muncii (JO L 307, 18.11.2008), aprobată de Consiliu la 17 decembrie 2008 și de Parlamentul European în rezoluția sa din 6 mai 2009.

programe de formare, subvenții pentru recrutare și acorduri salariale, măsuri de securitate socială și prestații combinate cu activare, și va propune acțiuni ulterioare adecvate.

- Va stabili o **monitorizare sistematică a situației tinerilor care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare** pe baza unor date comparabile la nivelul UE, ca sprijin pentru elaborarea politicilor și pentru învățarea reciprocă în acest domeniu.
- Va stabili, cu sprijinul programului **PROGRESS, un nou Program de învățare reciprocă pentru serviciile publice europene de ocupare a forței de muncă** (2010), pentru a le ajuta să atragă tinerii și să creeze servicii specializate pentru aceștia. Acest program va identifica elemente esențiale pentru bunele practici ale serviciilor publice de ocupare a forței de muncă și va susține transferabilitatea acestora.
- Va consolida **dialogul bilateral și în cadrul politicii regionale cu privire la încadrarea în muncă a tinerilor** cu partenerii strategici ai UE și în cadrul politicii europene de vecinătate, precum și în forurile internaționale, în special OIM, OCDE și G20.
- Va încuraja o mai bună utilizare a ajutorului pentru **tinerii antreprenori potențiali prin intermediul noului Instrument european de microfinanțare Progress**³⁷. Acest instrument sporește accesibilitatea și disponibilitatea microfinanțării pentru cei care doresc să pornească sau să dezvolte o afacere, dar care au dificultăți în accesarea pieței convenționale de credite. În multe state membre micro-antreprenorii tineri care solicită finanțare prin instrumentul de microfinanțare vor beneficia, de asemenea, de consiliere și asistență cu sprijinul FSE.

În cadrul Strategiei Europa 2020 și al Strategiei europene privind ocuparea forței de muncă, statele membre ar trebui să se concentreze pe:

- Asigurarea faptului că toți tinerii sunt încadrați în muncă, își continuă studiile sau fac parte dintr-un program de activare **în termen de patru luni de la absolvirea școlii**, ca parte a unei „**garanții pentru tineret**”. În acest scop, li se solicită statelor membre identificarea și eliminarea obstacolelor juridice și administrative care ar putea bloca accesul la aceste măsuri pentru tinerii care sunt inactivi din alte motive decât în scop educațional. Aceasta va necesita de multe ori extinderea sprijinului serviciilor publice de ocupare a forței de muncă prin utilizarea de instrumente adaptate nevoilor tinerilor.
- Oferirea unui **echilibru între dreptul la prestații și măsurile de activare țintite** pe baza unei obligări reciproce, pentru a se evita excluderea tinerilor din toate sistemele de protecție socială, în special a celor mai vulnerabili.
- În cazul piețelor forței de muncă segmentate, introducerea unui „**contract unic**” cu **durată nedeterminată** cu o perioadă de probă suficient de lungă și o creștere treptată a drepturilor de protecție, cu acces la formare, la învățarea de-a lungul vieții și la orientare profesională pentru toți angajații. Introducerea veniturilor minime specifice pentru tineri și a costurilor nesalariale diferențiate pozitiv pentru a face mai atractive contractele permanente pentru tineri și pentru a aborda problema segmentării pieței forței de muncă, în conformitate cu principiile comune de flexicuritate.

6. EXPLOATAREA ÎNTREGULUI POTENȚIAL AL PROGRAMELOR UE DE FINANȚARE

Mai multe programe existente susțin deja obiectivele inițiativei „Tineretul în mișcare”. Pentru educație și formare, programele de învățare de-a lungul vieții (inclusiv Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius și Grundtvig), „Tinerii în acțiune”, Erasmus Mundus, acțiunile Tempus și Marie Curie abordează grupuri-țintă specifice. Obiectivele acestora ar trebui consolidate, raționalizate și utilizate mai bine pentru a susține obiectivele inițiativei „Tinerii în mișcare”.

³⁷

www.ec.europa.eu/epmf

Profesorii, formatorii și animatorii pentru tineret pot acționa ca **multiplicatori ai mobilității** la diferite niveluri: să convingă tinerii să participe la un program de mobilitate, să pregătească participanții, să rămână în contact cu instituția, organizația sau întreprinderea organizatoare. În cadrul generației următoare de programe de mobilitate, Comisia va propune un accent mai puternic pe creșterea mobilității „multiplicatorilor”, cum ar fi profesorii și formatorii, care să acționeze ca mesageri ai mobilității.

Comisia va examina posibilitatea de a intensifica promovarea mobilității **antreprenoriatului** pentru tineri, în special prin creșterea mobilității de plasare a programului Erasmus, prin promovarea educației în spirit antreprenorial la toate nivelurile sistemului educațional și în EIT, prin consolidarea participării întreprinderilor la acțiunile Marie Curie și prin susținerea inițiativei „**Erasmus pentru tineri antreprenori**”.

Aceste programe nu vor putea acoperi singure toate nevoile. Prin urmare, există necesitatea de a **combina finanțări din mai multe surse** și de a **obține o angajare mai extinsă** a autorităților publice, a societății civile, a întreprinderilor și a altor actori pentru susținerea obiectivelor inițiativei „Tinerii în mișcare”, pentru a obține masa critică necesară.

Fondul social european (FSE) oferă tinerilor un sprijin substanțial. Acesta reprezintă instrumentul financiar principal al UE pentru susținerea încadrării în muncă a tinerilor, antreprenoriatul și mobilitatea în scop educațional a tinerilor lucrători, pentru prevenirea părăsirii timpurii a școlii și pentru creșterea nivelului competențelor. O treime din cei 10 milioane de beneficiari ai FSE din fiecare an sunt tineri, iar aproximativ 60% din totalul bugetului FSE de 75 de miliarde de euro pentru perioada 2007-2013 plus cofinanțarea națională este destinată tinerilor. De asemenea, FSE susține în mod semnificativ reformele statelor membre ale sistemelor educaționale și de formare și participarea la învățarea de-a lungul vieții, contribuind cu 20,7 miliarde de euro.

Cu toate acestea, potențialul **FSE trebuie maximizat**, având în vedere deteriorarea gravă a situației tinerilor de la crearea programelor FSE. În acest scop, Comisia va întocmi un bilanț al măsurilor actuale ale FSE și va identifica, împreună cu statele membre, măsurile principale specifice și acțiunile politice care ar trebui să beneficieze de ajutor urgent din partea FSE. Acest lucru se va realiza prin raporturi privind FSE și prin supravegherea multilaterală a Strategiei Europa 2020. Sensibilizarea trebuie, de asemenea, intensificată, astfel încât tinerii să poată beneficia pe deplin de avantajele oferite de FSE.

Comisia va examina, împreună cu statele membre și cu regiunile, modalitățile pentru o mai bună susținere a încadrării în muncă a tinerilor, a oportunităților educaționale și a infrastructurii învățământului superior prin alte fonduri structurale și de coeziune, în special prin Fondul european de dezvoltare regională. În plus, vor fi exploatate în continuare atât programul PROGRESS și noul Instrument european de microfinanțare, cât și finanțările naționale și regionale.

Comisia va examina, de asemenea, posibilitatea creării la nivelul UE, în cooperare cu Banca Europeană de Investiții, a unui **instrument de creditare pentru studenți** în completarea sistemelor din statele membre. Disponibilitatea împrumuturilor pentru studii pentru tineri ar putea fi extinsă, aceasta contribuind la o mai bună mobilitate transfrontalieră în scop educațional, inclusiv prin includerea opțiunii ca studenții să urmeze în străinătate un program de studii complet. Trebuie asigurată complementaritatea cu programele existente ale UE privind educația și formarea. Un studiu se află în prezent în desfășurare, rezultatele acestuia fiind preconizate pentru 2011.

În comunicarea adoptată recent „O agendă digitală pentru Europa”³⁸, Comisia a anunțat că va propune măsuri în vederea unui acces „ușor și rapid” la fondurile UE pentru cercetare în domeniul TIC, făcându-le mai atractive pentru IMM-uri și pentru tinerii cercetători.

O **reexaminare coordonată a programelor educaționale și de formare existente** va fi efectuată în vederea dezvoltării unei **abordări integrate** de susținere a strategiei „Tineretul în mișcare” în cadrul financiar post-2013. Scopul este de a **susține extinderea oportunităților de învățare și de mobilitate** pentru toți tinerii din Europa, precum și **susținerea modernizării sistemelor educaționale și de formare și dezvoltarea sectorului tineretului**, în special prin proiecte și rețele transnaționale și internaționale. Aceasta va include crearea unor parteneriate pentru educație, acțiuni de consolidare a capacităților, dialoguri privind politica internațională și promovarea Europei ca o destinație atractivă pentru studiu și cercetare.

Comisia va **lansa o consultare publică** în septembrie 2010 care va permite tuturor părților interesate să-și exprime punctele de vedere privind programele educaționale și de formare din viitor. Comisia va prezenta propuneri în 2011.

În următoarea perioadă de programare, **ajutoarele FSE** trebuie cuplate și mai mult cu prioritățile politice ale orientărilor integrate și cu obiectivele naționale și ale UE privind ocuparea forței de muncă și educația din Strategia Europa 2020.

Acțiuni principale noi:

- Având în vedere importanța problemei, Comisia și statele membre vor examina intervențiile FSE și vor face **o propunere de sensibilizare și de maximizare a potențialului FSE** de susținere a tinerilor.
- **Statele membre ar trebui să se asigure că FSE susține fără întârziere** tinerii și atingerea obiectivelor Strategiei Europa 2020. Comisia va identifica bunele practici pentru utilizarea eficientă a banilor în scopul extinderii oportunităților de încadrare în muncă a tinerilor și pentru a încuraja aplicarea acestora mai pe larg în programele statelor membre.
- **Efectuarea unei reexaminări a tuturor programelor UE relevante** care încurajează mobilitatea în scop educațional și educația, inclusiv prin intermediul unei consultări publice a părților interesate, care va fi lansată în septembrie 2010, precum și propuneri, în 2011, pentru noul cadru financiar.
- **Examinarea fezabilității creării unui instrument de creditare pentru studenți la nivelul UE**, în cooperare cu grupul BEI și alte instituții financiare, în scopul consolidării mobilității transnaționale a studenților și pentru îmbunătățirea accesului tinerilor în învățământul superior, în completarea sistemelor din statele membre. Rezultatele studiului de fezabilitate sunt preconizate pentru 2011.

7. MODALITĂȚI DE MONITORIZARE ȘI RAPORTARE

Comisia și statele membre ar trebui să coopereze în vederea monitorizării inițiativei „Tineretul în mișcare” în contextul monitorizării Strategiei Europa 2020, al modalităților existente pentru cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale („ET 2020”), Strategia europeană privind ocuparea forței de muncă și strategia UE pentru tineret³⁹. Noile **orientări integrate**, în special orientările privind ocuparea forței de muncă, reprezintă cadrul acțiunilor politice coordonate, majoritatea acestora fiind

³⁸ COM(2010) 245.

³⁹ COM(2009) 200.

responsabilitatea statelor membre. Comisia va susține statele membre în elaborarea și implementarea acțiunilor prin **finanțare** și prin **metode deschise de coordonare**, în special prin **învățare reciprocă** și **evaluări inter-pares** consolidate cu guvernele naționale și regionale, cu responsabili politici locali și cu alți actori și profesioniști implicați, precum și prin monitorizări regulate ale programelor FSE și colaborări privind aceste programe.

Acțiunile anunțate în prezenta Comunicare vor fi **revizuite și actualizate de-a lungul timpului**, până în 2020.

8. CAMPANIA DE INFORMARE

Comisia va lansa în 2010 o **campanie de informare** pentru susținerea inițiativei „Tineretul în mișcare” în următorii zece ani. Campania va include în 2011 o **acțiune specifică de sensibilizare și mobilizare privind încadrarea în muncă a tinerilor**, orientată către tinerii cetățeni și către părțile interesate ale pieții ocupării forței de muncă din statele membre, pentru concentrarea eforturilor naționale și ale UE de îmbunătățire a evoluțiilor șomajului în rândul tinerilor și pentru încurajarea tinerilor să profite de oportunitățile existente. Campania va implica activ autoritățile naționale și regionale, întreprinderile, în special IMM-urile, și alte părți interesate principale.

9. CONCLUZIE

Inițiativa emblematică „Tineretul în mișcare” a Strategiei Europa 2020 aduce tinerii în centrul agendei UE de creare a unei economii bazate pe cunoaștere, cercetare și inovare, niveluri înalte de educație și competențe în conformitate cu nevoile pieței forței de muncă, adaptabilitate și creativitate, piețe ale forței de muncă inclusive și participare activă în societate. Toate acestea reprezintă componente-cheie ale prosperității viitoare a Europei. Este necesară o acțiune urgentă din partea statelor membre și, după caz, din partea țărilor candidate, atât la nivel național, cât și la nivel regional și la nivelul UE, pentru a aborda provocările cu care se confruntă tinerii menționate în prezenta comunicare și pentru a asigura faptul că atât sistemele educaționale și de formare, cât și structurile pieței muncii, sunt bine pregătite în vederea redresării economice și pentru viitor. Având în vedere natura globală a acestor provocări ale UE, ar trebui promovate dialogul, schimburile și cooperarea cu partenerii externi ai UE. În vederea asigurării succesului prezentei inițiative, este necesar sprijinul altor instituții europene și participarea activă a tuturor părților interesate.